

SKLADENJSKA VLOGA INFINITIVA

I. INFINITIV KOT OSEBEK

Stoji pri različnih brezosebnih **glagolih in izrazih**:

decet – spodobi se
praestat – boljše je
licet – dovoljeno je
opus est – treba je

necesse est – treba je
pulchrum (difficile, facile, ...) est
oportet – treba je

*Dulce et decorum est pro patria mori. – Prijetno in častno je umreti za domovino.
Oportet pecuniae imperare non servire. – Denarju je treba vladati, ne služiti.*

II. INFINITIV KOT PREDMET

Stoji ob številnih glagolih, ki zahtevajo dopolnilo – **nepolnopomenski glagoli**.

volo, nolo, malo
debeo – moram
possum – zmorem
scio – vem, znam

Vincere scis, Hannibal, victoria uti nescis. – Zmagati znaš, Hanibal, ne znaš pa zmage uporabiti.

ACCUSATIVUS CUM INFINITIVO (ACI)

Učitelj je vesel. Učenci se dobro učijo. → Slovenska stavka se združita v enega tako, da se drugi stavek spremeni v predmetni odvisnik (da- stavek). → *Učitelj je vesel, da se učenci dobro učijo.*

V latinščini pa takšna stavka povežemo tako, da osebek drugega stavka preide v akuzativ, glagol drugega stavka pa v infinitiv. *Magister laetus est. Discipuli bene discunt.* → ACI: *Magister laetus est discipulos bene discere.*

V slovenščino ACI vedno prevedemo s predmetnim odvisnikom oz. da-stavkom.

Pravim, da je Rim lepo mesto. (Pravim: »Rim je lepo mesto.«) – Dico Romam oppidum pulchrum esse, Znano je, da je zemlja okrogla. – Notum est terram rotundam esse.

ACI stoji pri naslednjih skupinah glagolov:

- ~ verba dicendi (glagoli govorjenja) – »rečem, govorim«
- ~ verba sentiendi (glagoli mišljenja) – »mislim, smatram, menim«
- ~ verba affectum (glagoli čustvovanja)
- ~ verba voluntatis (glagoli hotenja): volo, nolo, malo, cupio
- ~ iubeo², iussi, iussum (ukažem); veto¹, vetui, vetitum (prepovem); sino³, sivi, situm (dovolim); patior (prenašati, trpeti)¹
- ~ za brezosebni glagoli²: decet – spodobi se, dedecet – ne spodobi se, licet – dovoljeno je, oportet – treba je
- ~ za brezosebni izrazi³: opus est – treba je, necesse est – potrebno je, aequum est – pravično je, notum est – znano je

I. IZRAZANJE DOBNOSTI V ACI

Enako kot v slovenskem predmetnem odvisniku glede na njegovo časovno razmerje do glavnega stavka (istodobnost, preddobnost, zadobnost) rabimo sedanjik, preteklik ali prihodnjik, tako v ACI uporabljamo infinitiv prezenta (istidobnost), perfekta (preddobnost) ali futura (zadobnost).

Nuntius dixit hostes urbem obsidere. – Sel je rekel, da sovražniki oblegajo mesto.
obsedissee. - , da so sovražniki oblegali mesto.
obsessuros esse. - , da bodo sovražniki oblegali mesto.

II. OSEBEK V ACI

Osebek v ACI je vedno izražen in vse besede, ki se nanj nanašajo, se z njim ujemajo in torej stojijo v akuzativu.

Omnes scimus: »Hic labor difficilis est.« → *Omnes scimus hunc laborem difficilem esse.*

III. OSEBNI ZAIMEK KOT OSEBEK V ACI

Če je osebni zaimек v premem govoru izražen s povedkom za 1. ali 2. osebo⁴, je v ACI izražen z ustreznim osebnim zaimkom.

Magister dixit: »Bene studet.« → *Magister dixit eum bene studere.*
Magister dixit: »Bene studec.« → *Magister dixit me /te bene studere.*

Kadar je osebek ACI osebni zaimек v 3. osebi in se nanaša na osebek določne glagoske oblike, takrat je izražen s povratnim zaimkom – **indirektni reflektiv**.

Rei dixerunt: »Innocentes sumus.« → *Rei dixerunt se innocentes esse.*
Bias philosophus dixit: »Omnia mea mecum porto.« → *Bias philosophus dixit omnia sua secum portare.*

¹ le, ko sta osebka glavnega in odvisnega stavka različna!!

² ACI ima vlogo osebka

³ ACI ima vlogo predmeta

⁴ 3. oseba: **is/ea/id**